

ДПА

2014

РЕКОМЕНДОВАНО
МІНІСТЕРСТВОМ
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ФІЛОСОФІЯ

ВІДПОВІДІ

до всіх завдань

До посібника «Збірник завдань
для державної підсумкової атестації
з курсу «Філософія». 11 клас»
(укл. Т.В. Бакка, Т.В. Мелешенко)

11

клас

ВАРІАНТ 1

1. Г Сіддгартха Гаутама
2. Б філософія політики
3. Г раціоналізм
4. А етнос
5. В Епікур Самоський
6. А емпіризм
7. Б моральне
8. А мова

Б економіка

В фольклор

9. Б Епіктет
В Сенека
Г Марк Аврелій

10. А президентську
В унітарну
Г парламентську

11. Реформація – це

християнський церковно-релігійний, духовно-суспільний та політичний рух оновлення у країнах Західної та Центральної Європи у XVI столітті, спрямований на повернення до біблійних першоджерел християнства, який набув форми релігійної боротьби проти католицької церкви і папської влади.

12. Дарвінізм – це

вчення про закони історичного розвитку органічного світу, про причини різноманітності організмів та закономірності пристосування їх до навколишніх умов.

13. В 1 братства; 2 колегіум; 3 Іван Федоров; 4 академією

14. А 1 атоми; 2 мезони; 3 фотони; 4 лептони

15. Розкрийте сутність міфологічного світогляду як основи розвитку філософії.

Філософія як особлива сфера людського знання і пізнання виникла на основі світоглядних пошуків та орієнтацій людини, що постають як необхідність з погляду людського життєвого вибору та самоствердження. Постаючи теоретичною формою світогляду, філософія набуває певних особливостей, таких, як узагальнювальний характер знання, принциповий антропоцентризм, прагнення досягти абсолютів тощо.

Ці особливості зумовлюють структуру та функції філософського знання. У кінцевому підсумку філософія постає як глибоке і непереборне прагнення людської душі до прозорості й осмисленості підвалин власного буття.

Отже, філософія виникає як спроба знайти відповіді на основні світоглядні питання за допомогою міркування з метою орієнтації людини у світі.

ВАРІАНТ 2

1. В Парменід Елейський
2. А філософія
3. Б сенс життя
4. Г Платону Афінському
5. А об'єктивна істина
6. В минуле
7. А аксеологічні проблеми
8. А Р. Декарт
Б Б. Паскаль
Д Ф. Шеллінг
9. А унітарна держава
Г федеративна держава
Д конфедерація
10. Б руйнування озонного шару
В проблема питної води
Д виснаження киснепостачання
11. **Продуктивні сили – це**
мобільна (рухома) частина способу виробництва. А виробничі відносини, будучи протягом якогось часу незмінними, є стабільною (нерухомою) частиною способу виробництва.
12. **Теодицея – це**
(грец. theos – Бог і dire – справедливість) – проблема існування зла у світі. За ученням Августина, добро – це прояв Бога на землі, а зло – це відсутність добра.
13. **Б 1 колективні; 2 приватну; 3 державною; 4 загальнонародну**
14. **В 1 вічне становлення; 2 життя; 3 воля до життя; 4 волю до влади**
15. **Розкрийте відмінність між вірою і знаннями.**
Відмінність між вірою і знанням починає з'являтися тоді, коли розгалужується зміст знання: одні знання розглядаються як істинні, інші — як хибні, ще інші — як імовірні. Коли християнство вказало на віру як на основу істинного життя, постала необхідність вказати на співвідношення між християнським поняттям «віра» і філософським «знання»: «Центральним пунктом богословсько-філософських досліджень тепер слугувало питання з'ясування психологічної природи та гносеологічної цінності віри та знання, тобто необхідність визнати їх двома абсолютно різними та незалежними сферами духовного життя людини, чи навпаки — однаковими моментами одного й того ж пізнавального процесу».

ВАРІАНТ 3

1. Г Парменід Елейський
2. В рівень інтелектуальності людини, що виявляється в її поведінці
3. А Т. Гоббс
4. В матерія
5. Г новизна її результатів
6. Б індивідуальність з її неповторними рисами та характером
7. А М. Кузанський і Піко делла Мірандола
8. Б схоластика
В патристика
Г апологетика
9. А дедукція
Г індукція
Д емпіризм
10. Б Т. Мор
В Н. Макіавеллі
Г М. Монтень
11. Маєвтика – це
мистецтво народження істини, що запропоноване Сократом мистецтво витягувати приховане в людині правильне знання за допомогою майстерних навідних питань.
12. Особистість – це
поняття, вироблене для відображення біо-соціальної природи людини, розгляду її як індивіда, як суб'єкта соціокультурного життя, що розкривається в контекстах соціальних відносин, спілкування і предметної діяльності, соціально зумовлена система психічних якостей індивіда, що визначається залученістю людини до конкретних суспільних, культурних, історичних відносин.
13. А 1 прагматизм; 2 ХІХ ст. у США; 3 Джон Дьюї; 4 «Що таке прагматизм»
14. Г 1 апарат управління; 2 монополією влади; 3 закони; 4 податки
15. Розкрийте сутність соціальної структури суспільства.
Соціальна структура суспільства — це сукупність взаємозв'язаних і взаємодіючих між собою соціальних груп, спільностей та інститутів, пов'язаних між собою відносно сталими відносинами.
Отже, соціальна структура суспільства являє собою будову цієї соціальної системи, визначає характер взаємозв'язків і взаємовідносин між її складовими частинами.
Сутність соціальної структури суспільства найбільш повно виражається у її загальних рисах, до яких можна віднести:
 - багатоманітність соціальних елементів;
 - різний ступінь впливу кожного складового елемента соціальної структури суспільства на соціальні процеси і явища;
 - наявність відносно стабільних зв'язків між складовими елементами соціальної структури суспільства;
 - взаємопроникність елементів, що забезпечує цілісність соціальної структури;
 - багатofункціональність і стабільність — кожен елемент соціальної структури суспільства виконує свої специфічні функції.

ВАРІАНТ 4

1. В «культура»
2. А фетишизм
3. А соціальна філософія
4. В кініки
5. В перехід у небуття
6. В пантеїзм
7. Б антропологією
8. А Фалес
В Анаксімандр
Г Анаксімен
9. А добро
Г безсмертя
Д свобода особистості
10. А друзі
Б спадковість
Г здібності
11. Наука – це
форма інтелектуальної діяльності людей, скерована на отримання об'єктивних знань про природу, суспільство, мислення, на відкриття об'єктивних законів світу і передбачення тенденцій його розвитку.
12. Пракриті – це
фундаментальне поняття філософської системи індуїзму санкх'ї, що означає споконвічну природу, матеріальну першопричину Всесвіту.
13. В 1 груповий шлюб; 2 парний шлюб; 3 материнській лінії; 4 батьківській лінії
14. А 1 «народ», «держава», «герой в історії»; 2 самостійності; 3 нації; 4 кермачів
15. **Визначте місце освіти в суспільній культурі.**
Освіта як соціальний інститут, з одного боку, є сукупністю певних установ, осіб, що забезпечені певними матеріальними засобами і виконують відповідні соціальні функції, а з іншого — це система ідей, правил, норм, стандартів поведінки учасників освітянської діяльності.
Освіта — це один з найдавніших і найважливіших інститутів суспільства.
Залучаючи молодь до суспільних культурних цінностей та ідеалів, освіта сприяє підтримуванню соціального порядку, а забезпечуючи втілення в життя нових технологій, наукового переосмислення існуючого знання, сприяє соціальним змінам, розвитку суспільства.
Отже, згідно із зазначеною теорією інститут освіти постає насамперед як засіб соціального контролю, як механізм регулювання соціальних відносин для створення однакових можливостей соціальної мобільності.
Згідно з теорією конфлікту (Гінтіс, Боулз, Колінз) освіта є віддзеркаленням різноманітних групових конфліктів, вона сприяє експлуатації та пригніченню соціальних груп, які перебувають у менш сприятливих умовах.
Отже, ця теорія стверджує, що освіта сприяє збереженню структури соціальної нерівності в суспільстві.

ВАРІАНТ 5

1. Б Конфуцій
2. А метод пізнання ідей
3. Б ідея
4. В християнство
5. В Сковорода
6. А кінізм
7. Г Рання схоластика
8. Б Ксенофан
В Протагор
Г Парменід
9. А кровно-родинна
В групова
Г маргінальна
10. Б «Найновіші напрямки в народознавстві»
Г «Про працю»
Д «Що таке поступ?»
11. Гедонізм – це філософський напрям етики, який вважає радість і задоволення вищим благом і умовою щастя в хорошому житті. На відміну від насолоди у визначення Епікура, поняття гедонізму часто використовується в негативному сенсі для опису чисто матеріально орієнтованого, корисливого погляду на життя.
12. Ритуал – це (від лат. ritus — «релігійний обряд») — дія, що здійснюється внаслідок своєї символічної важливості та спроможності викликати емоції у присутніх, також нерідко вважається, що ритуал може впливати на природні та надприродні сили.
13. Б 1 «Книги буття українського народу»; 2 «Філософський лексикон»...
14. А 1 психоаналіз; 2 несвідомого; 3 лібідо; 4 відчуття неповноцінності
15. Розкрийте, що таке світогляд, порівняйте, що є спільного і відмінного між філософією і світоглядом.
Світогляд представляє собою узагальнену, упорядковану систему поглядів людини на навколишній світ, явища природи, суспільство і саму себе, а також життєві позиції людини, переконання, ідеали, принципи, оцінки, матеріальних і духовних подій.
Спільним для філософії і світогляду є те, що філософія і світогляд є формами суспільної свідомості; здобуті знання представляють у теоретичній формі, у формі логічних доведень своїх висновків; вони структурними елементами світогляду, тобто включаються в структуру світогляду.
Разом з тим, філософія і світогляд мають і *відмінності*: у філософії понятійний апарат, закони мають на відміну від будь-якого світогляду всезагальний характер, тобто екстраполюються на всі сфери дійсності; філософія, як відомо, є форою суспільної свідомості. Світогляд окрім цього виступає ще як безпосередня продуктивна сила суспільного виробництва; закони і понятійний апарат філософії виконують функцію загальної методології пізнання; світогляд опирається на емпіричний досвід, а філософія – на духовний тощо.

ВАРІАНТ 6

1. А Сократ Афінський
2. А гностицизм
3. А любов
4. В полігінією
5. А умов земного щастя людини
6. А Т. Аквінський
7. А соліпсизмом
8. В А. Августин
Г А. Боецій
Д І. Дамаскін
9. А поняття
Б судження
Д умовивід
10. А Бог і природа – єдине ціле
В кожна людина має в собі Бога
Г Бог не існує поза людиною
11. Ідеологія – це організована сукупність ідей у формі міфів, настанов, гасел, програмних документів партій, філософських концепцій тощо.
12. Гіпотеза – це припущення яке перевіряють експериментально з можливих розв'язань проблеми або прийом пізнавальної діяльності людини, форма мислення, що являє собою здогад, тобто, положення, яке тимчасово вважається можливо істинним, поки не встановлена істина.
13. Б 1 Е. Гуссерля; 2 науку; 3 всього пізнання; 4 філософії
14. А 1 онтологією; 2 Р. Гокленіусом; 3 суще; 4 ніщо
15. Розкрийте сутність і значення праці для людини.
Праця — це основна форма життєдіяльності суспільства, індивіда, вихідна умова їх буття, яка визначає спосіб ставлення індивіда до світу і одного індивіда до іншого, специфіку відносин у будь-якій трудовій організації і в будь-якій державі.
Отже, праця — категорія не лише економічна, а й соціологічна, що має значення для характеристики суспільства в цілому, і його індивідів зокрема.
Відомий американський підприємець Г. Форд, оцінюючи значення праці в житті людини, стверджує, що праця є основною умовою здоров'я, самоповаги і щастя.
Відтак соціально-економічна сутність праці є двоїстою: вона, з одного боку, є джерелом багатства і доходів, а з іншого — мірою поведінки людини, засобом її самореалізації, самоствердження як особистості. Отже, з одного боку, праця повинна стимулюватися, бо вона реалізується в надії на отримання грошового доходу, з іншого — будь-яка вільна праця, крім грошей, приносить задоволення, радість (з цього погляду всі види праці варті поваги й пошанування).
Ненормальною ситуацією для працездатної людини є неможливість працювати. Вимушене тривале безробіття є справжньою соціальною трагедією для багатьох.

ВАРІАНТ 7

1. А Інть-Ян-ці
2. Б Космос, Всесвіт, Буття, Матерія, Субстанція
3. В М. Бердяєв
4. Г відчуття, сприйняття, уявлення
5. В патристика
6. Б окремо наукові, загальнонаукові, загальні
7. Б Д. Берклі
8. А родові відносини
Г мова
Д культура
9. Б абсолютну
В конституційну
Д дуалістичну
10. А Сократ
В Платон
Д Арістотель
11. Утопія – це
учення про досконале суспільство. Поняття «утопія» вперше з'явилося у творі Томаса Мора «Утопія» (так в його творі називався острів, на якому було створено ідеальне суспільство).
12. Лібералізм – це
філософська, політична та економічна теорія, а також ідеологія, яка виходить з положення про те, що індивідуальні свободи людини є правовим базисом суспільства та економічного ладу.
13. В 1 «Промова філософа»; 2 «Слово про закон і благодать»...
14. Б 1 спосіб існування матерії; 2 бути в русі; 3 абсолютність; 4 відносність
15. Розкрийте, що таке перша і друга природа. Як вони пов'язані з буттям людини.
Перша природа об'єктивна і первинна в тому розумінні, що людина та її дух з'являються пізніше від неї. Вона об'єктивно реальна, первинна і в тому розумінні, що без неї неможливе життя і діяльність людини. Без неї не могли б бути створені і предмети "другої природи", оскільки остання повністю залежить від першої і подібної до неї. Поняття "предмети" ("речі"), виготовлені людьми, включаються в поняття "навколишній світ" і є частиною його змісту.
Якщо буття речей першої природи пов'язане з вічним буттям світу, то речі "другої природи" — лише часом існування людини. Перша і "друга" природи переплітаються, взаємодоповнюють одна одну. Проте в "другій природі", яка теж існує незалежно від людей, все ж опредметнені людські цілі, ідеї і тому вона не може повністю вважатися незалежною від свідомості людини і людства. Речі "другої природи" знаходяться, так би мовити, між першою природою і людиною. Це особлива реальність стосовно природи і людей. І хоч предмети першої і "другої природи" належать до єдиного світу як цілого, проте між ними можуть виникати конфлікти у вигляді екологічних, енергетичних та інших проблем. Для регулювання взаємодії цих індивідів цілісного буття світу необхідні специфічні підходи.

ВАРІАНТ 8

1. **В агностицизм**
2. **Б діяльність та спілкування**
3. **А реалісти**
4. **Б Августин Блаженний**
5. **Б «Левіафан»**
6. **В екзистенціалізм**
7. **Б позитивізм**
8. **В публічні**
Г соціальні
Д духовні
9. **Б Ф. Петрарка**
Г Д. Манатті
Д Д. Аліг'єрі
10. **А міфологічний**
Б релігійний
Д філософський
11. **Дедукція – це**
(від латини, deductio – виведення) – спосіб міркування, при якому із загального правила робиться висновок для окремого або конкретного випадку.
12. **Йога – це**
психопрактика зміни свідомості, сукупність різноманітних індійських духовних і фізичних метод, що розробляються в різних напрямках індуїзму та буддизму з метою керування психікою та психофізіологією індивіда задля досягнення піднесеного психічного й духовного стану.
13. **Б 1 Піфагор; 2 прагнення до мудрості; 3 софосами; 4 мудрість**
14. **Г 1 філософи; 2 вчителі мудрості; 3 риторики; 4 софізми**
15. **Назвіть глобальні проблеми сучасності та запропонуйте шляхи їх розв'язання.**
Глобальні проблеми сучасності — це проблеми, які є загальносвітовими, такими, що зачіпають інтереси усіх держав і націй, класів, соціальних груп, політичних партій, кожної людини зокрема. Класифікація глобальних проблем сучасності:
 - 1) ядерна загроза знищення цивілізації;
 - 2) проблема вичерпання природних ресурсів, зокрема енергетичних;
 - 3) екологічні проблеми;
 - 4) продовольча проблема;
 - 5) демографічна проблема;
 - 6) проблема охорони здоров'я;
 - 7) проблема використання космосу в мирних цілях.Вирішення глобальних проблем сучасності полягає у міждисциплінарному підході до цієї проблеми. Першим такий шлях запропонував Володимир Вернадський, котрий створив вчення про ноосферу — середовище, в якому живе людина. Суть цього підходу полягає у поєднанні філософських, політичних, природничих та техніко-економічних знань до відповідних сфер людської діяльності. Вчений вважав, що людина у сучасному світі повинна мислити планетарно; в основі цього нового мислення є теза щодо рівності людей.

ВАРІАНТ 9

1. А Фалес Мілетський
2. Б істина
3. В герменевтика
4. В культова система
5. Г І. Кант
6. А рівень здатності людини до мислення
7. В метод
8. А Ж.-Ж. Руссо
Б Д. Дідро
Д П. Гольбах
9. А планет
В астероїдів
Д метеоритів
10. Б фізична
В міфологічна
Г натуралістична
11. Раса – це
група людей, яка склалася історично, й має спільні расові ознаки та походження.
12. Світогляд – це
соціально-історичний феномен, який виник із появою людського суспільства, в процесі реалізації найважливіших суспільних потреб. Світогляд — це процес самовизначення людини щодо її місця у світі та відносин із ним.
13. А 1 Г. Гегель; 2 єдність і боротьба протилежностей...
14. В 1 природи підсвідомості; 2 незмінність; 3 соціального в людині; 4 субстанція
15. Розкрийте предмет соціальної філософії.
Предметом соціальної філософії є відношення між товариством людей і громадською людиною. В цьому відношенні суспільство виступає громадським буттям, а людина у формі суспільної свідомості. Останнє означає, що громадська людина - це люди, об'єднані в рід, етнос, народ, цивілізацію і тому подібне, а не індивід. При такому підході суспільство, його пізнання і суспільна свідомість, а також громадська практика придбавають очевидну специфіку в порівнянні з іншими науками і формами світогляду, що вивчають суспільство.
Таким чином, соціальна філософія - це складова частина філософії, що вивчає взаємовідношення між суспільством і людиною у формі взаємодії громадського буття і суспільної свідомості.

ВАРІАНТ 10

1. В магія
2. Г соціальна, біологічна й космічна
3. Б XVII – XVIII ст.
4. Г Іоанн Солсберійський
5. Б авторитаризм
6. В екзистенціальний
7. Б біологічним
8. Б прогресивність
В техногенність
Г інформаційність
9. А З. Фрейд
Б К. Юнг
Г Е. Фромм
10. Б невизначеність
Г реконструкція
Д анархія
11. Евристика – це
(від грец. *heurisko* – «знаходжу») – сукупність методів дослідження, спрямованих на відкриття, пізнання нового, раніше невідомого.
12. Індукція – це
(із лат. *inductio* – «виведення») спосіб міркування, у якому з декількох окремих випадків виводиться одне загальне правило, міркування йде від меншого до більшого знання.
13. Б 1 К. Саган; 2 людину; 3 Великого вибуху; 4 півтори години
14. В 1 бажання; 2 мета; 3 похідна; 4 зовнішній світ
15. Охарактеризуйте правову і соціально справедливу державу, визначте їх основні риси.

Якщо в понятті правової держави підкреслюється захист свобод і прав індивідів, то поняття соціальної держави наголошує на забезпеченні їх гідного існування. Ця мета досягається за допомогою:

- солідарної ринкової економіки, тобто створення сприятливих умов включення до ринкових відносин усіх верств населення;
- соціальної демократії, тобто поєднання громадянського самоврядування з представницькою демократією;
- соціальної етики, тобто орієнтації на досягнення згоди, взаємодії на підставі визнання автономного права кожної людини захищати свою гідність.

Отже, соціальна правова держава виявляється найбільш справедливою сучасною формою взаємоорганізації громадянського суспільства і політичної організації, до якої прагнуть цивілізовані країни.

Варіант		Пошук за першим завданням
1	A	Улака
2	A	Ксенон Колофонський (Представник...)
3	A	Ксенон Колофонський (Античний...)
4	A	«суспільство»
5	A	Сіддгартха Гаутама
6	A	Сократ Афінський
7	A	Інь-Ян-ці
8	A	суб'єктивізм
9	A	Фалес Мілетський
10	A	анімізм